

Jaarverslag 2016 van de Vereniging Oud Hoorn

Rita Lodde-Tolenaar, secretaris

1. Algemeen

Het jaar 2016 stond in het teken van de voorbereidingen van de activiteiten in het jubileumjaar. Er gebeurde veel achter de schermen; het resultaat zal in 2017 zichtbaar worden.

In zijn nieuwjaarstoespraak sprak Jaap van der Hout, de nieuwe voorzitter, over de plannen die verwacht worden zoals die rond de Westerdijk, de kustontwikkeling en de erfgoedvisie. Vanzelfsprekend heeft hij alle vrijwilligers hartelijk dank gezegd voor hun inzet.

We hebben een nieuwe burgemeester gekregen, geen onbekende, Hij had als vervangend wethouder al in 2015 met de stad en zijn bewoners kennism gemaakt en dat is wederzijds goed bevallen. Nog voor zijn installatie heeft een aantal bestuursleden zijn vrouw en hem in de stad rondgeleid. Later op die dag zijn in het Pakhuis ook raadsleden ontvangen. Deze zijn onder leiding van enkele van onze gidsen langs bijzondere plekken naar het museum begeleid, waar Ad Geerdink hen op zijn eigen wijze heeft ontvangen.

De banden met het gemeentebestuur werd nog eens aangehaald door de vergadering van het college in het Pakhuis en een gezamenlijke lunch. Met wethouder De Jong vond samen met de historische verenigingen uit Zwaag en Blokker het jaarlijks overleg plaats. De raad heeft financiële steun toegezegd voor het uitbrengen van het boek over Hoorn in de twintigste eeuw.

Tot ontsteltenis van iedereen is Gerard Beemsterboer eind mei plotseling overleden. Hij wilde na de ziekenhuisopname weer vol moed en enthousiasme aan de slag gaan en overal bij zijn. Hoe zeer wij hem missen heeft niet alleen betrekking op de vele activiteiten die hij ondernam en coördineerde maar vooral ook op zijn persoonlijkheid en zijn positieve instelling. Helaas hebben we dit jaar ook afscheid moeten nemen van Lex Bijhouwer, een trouwe vrijwilliger, die rustig zijn gang ging, een steunpilaar voor de vereniging.

Aan beiden denken we terug met waardering en respect voor wie zij waren.

Een deel van 2016 heeft in het teken gestaan van mogelijke verhuisplannen. Het pand Roode Steen 14 kwam te koop. Was dit een droomlocatie en de oplossing voor alle huisvestingsperikelen?

Het haalbaarheidsonderzoek verricht door TPAHG liet zien welke mogelijkheden het pand te bieden heeft, maar voordat we ons goed en wel over de financiële consequenties hadden kunnen buigen, bleek het verkocht aan een ander. Het

biedt mooi de tijd om na te denken over de toekomst van de vereniging en de financiële mogelijkheden op een rijtje te zetten.

Tijdens de ledenvergadering van oktober werd de Monumentenprijs 2016 uitgereikt aan Conny en Frank Botman voor de restauratie van Gedempte Turfhaven 13. Verrassend was de bakstenengevel met bijzondere ornamenten die tijdenlang verborgen was onder een laag witte verf.

De belangstelling voor Open Joodse Huizen, een project van de gelijknamige stichting en Comité 40-45 te Hoorn was verrassend groot. Er bestaan plannen om in 2017 dit opnieuw te organiseren en daarmee de verhalen en de locaties in herinnering te houden.

De Publicatiestichting Bas Baltus bracht weer bijzondere boeken uit. In samenwerking met het Westfries Museum is een prachtig boek over de schilder Rotius gemaakt met bijdragen van diverse gerenommeerde kunsthistorici. Tijdens de tentoonstelling in het Museum lieten bekende Nederlanders hun licht schijnen over de mooie portretten en schutterstukken.

In samenwerking met Stichting Kerkmeijer-de Regt is het oorlogsdagboek van Christine de Regt 'Hoorn in de verdrukking' opnieuw uitgegeven, schitterend geïllustreerd met foto's van Osinga.

Over het pand van Grote Oost 26, Villa Alewijn verscheen dankzij de medewerking van de huidige bewoners in december een fraai boek geschreven door Laura Jonkhoff. Een bijzonderheid was dankzij de inzet van het Museum de tijdelijke hereniging van de twee portretten van de echtelieden die in de 19de eeuw het pand bewoonden.

Tijdens de ledenvergadering van april hebben twee Poolse archeologen verteld over de vondsten op Zouteiland, La Torgua in het Caribisch gebied. Hoewel de prachtige plaatjes van witte stranden en blauwe zee anders doen vermoeden werkten zij daar onder zware omstandigheden, maar niet zonder succes. Zij hebben meer over de betrokkenheid van Hollanders en met name Horinezen bij de zouthandel ontdekt.

Hoorn heeft er een bezienswaardigheid bij: de in 2015 ontdekte overkluisde waterloop uit de 16e eeuw is voor bezichtiging door het publiek opengesteld, wel na afspraak.

Het streven tenminste 2017 leden in 2017 is nog niet gehaald. Er melden zich steeds nieuwe mensen aan, maar helaas moeten we ook vaak van oude leden afscheid nemen. Momenteel staat het ledenaantal op ruim 1900. Er is nog wat te doen en de actie gaat door, niet meer via de wachtkamers maar bij evenementen en via de leden zelf.

De inzet van meer dan honderd vrijwilligers zorgde ervoor dat de vereniging op tal van terreinen actief is; de vrijwilligers hebben als dank het boek over Villa Alewijn ontvangen.

2. Het bestuur

Het bestuur heeft in het verslagjaar 12 maal vergaderd. In april is Jan Floris afgetreden. Hij was niet meer herkiesbaar, maar blijft als notulist nauw betrokken bij het bestuur. Hij is geprezen voor zijn inzet voor moderne media binnen de vereniging en met name zijn streven naar een zeer actuele website (hij was sneller dan het nieuws) blijft iedereen bij.

Jelly Drijfhout en Carel Brouwers zijn toegetreden en hebben hun taken als contactpersoon voor gidsen en educatie en de nieuwsbrief resp. contactpersoon voor ICT-zaken voortvarend opgepakt. In de loop van het jaar is er voor de praktische gang van zaken op ICT-gebied met name voor de transitie van de beeldbank iemand ter ondersteuning bijgekomen.

3. Contact met de gemeente

Zoals gebruikelijk heeft het jaarlijks overleg met wethouder Judith de Jong plaatsgevonden waar informatie is uitgewisseld en afspraken zijn gemaakt.

De discussies over het erfgoed hebben geleid zijn tot het opstellen van een visie die begin 2017 naar buiten gebracht zal worden. Dan zal ook over het verzoek van VOH over de monumentenstatus van begraafplaatsen en graven en over de Mariaschool in de Eikstraat nader bericht komen.

Over de ontwikkelingen van de kust en de Markermeerdijken zijn bijeenkomsten gehouden waaraan vertegenwoordigers van de vereniging hebben deelgenomen.

De vraag naar de herbestemming van de Noorderkerk is zeer actueel geworden. Het bestuur heeft daarvoor opnieuw aandacht gevraagd bij de gemeente.

De relatie met de gemeente is zowel ambtelijk als bestuurlijk goed te noemen en bij diverse gelegenheden zijn vertegenwoordigers van het college aanwezig geweest. Het contact met raadsleden is door de bijeenkomst verbeterd en van beide kanten is de wens geuit dit regelmatig te herhalen.

4. Eigendommen

Van de panden die de Stichting Monumenten naast Onder de Boompjes 21/22 in bezit heeft zijn Bierkade 10 en Onder de Boompjes 8 zijn het gehele jaar verhuurd. Regulier onderhoud heeft plaatsgevonden. Na het vertrek van de huurders van Breed 12 beneden is het Teekengenootschap Debutade naar beneden verhuisd zijn plannen ontwikkeld om de bovenetages te verbouwen tot woning. Het is de verwachting dat deze in 2017 gerealiseerd kunnen worden.

Schoolsteeg 7 bleek met structurele problemen (met name vocht) te kampen en daarom is besloten tot een grondige aanpak van dak en muren. Het betekent dat het pand enige tijd niet verhuurd kan worden.

5. Vertegenwoordigingen en representaties

De vertegenwoordigingen van de vereniging zijn grotendeels gelijk aan die van het voorgaande jaar.

In de Commissie voor Monumenten en Welstand is Frans van Iersel de vertegenwoordiger namens de Vereniging. Wim Oussoren en Jaap Bronkhorst zijn plaatsvervanger.

In de Stichting Kerkmeijer-De Regt vertegenwoordigt sinds 1 januari 2016 Co van Langen de vereniging.

In de Publicatiestichting Bas Baltus wordt de vereniging vertegenwoordigd door Ben Leek en Rita Lodde.

Henk Overbeek heeft de relatie met het Nationaal Contact Monumenten onderhouden.

Aan de Commissie Naamgeving Openbare Ruimte neemt Marjan Faber namens de vereniging deel. Haar plaatsvervanger is Hieke Stapel.

De financiële commissie van de Vereniging bestaat voor 2016 uit Piet de Munnik en Arend Stapel.

6. Historisch informatiepunt

Het samenwerkingsverband van de bibliotheek, het Westfries Archief, Vereniging Oud Hoorn en het Westfries Museum is met de komst van de nieuwe directeur van de bibliotheek onderwerp van bespreking geweest. Het heeft echter nog niet geleid tot concrete afspraken over samenwerking op het gebied van informatie en educatie.

7. Monumentenprijs 2016

De monumentenprijs is tijdens de najaarsledenvergadering in de Oosterkerk toegekend aan de familie Botman voor de restauratie van het pand gedempte Turfhaven 13. Achter de witgekalkte gevel bleken bijzondere stenen en patronen schuil te gaan uit de tijd van de bouw. Het pand is ontworpen door architect Reijendam en dateert uit 1906.

8. Maquette

Aan de presentatie van de maquette in de kelder van het Westfries Museum mogen nog enige verbeteringen worden aangebracht.

9. Kwartaalblad

Hét visitekaartje van de vereniging heeft zich in 2016 weer van zijn beste kant laten zien. Vanwege de ledenwerfactie is het behalve bij de leden ook in de wachtkamers onder de aandacht gekomen van velen gekomen. De redactie worstelt onverminderd met het hoge aanbod aan kopij, maar weet iedere keer een gevarieerd en aantrekkelijk blad te maken.

10. Educatie

De bestaande activiteiten zijn voortgezet. Met het oog op het jubileumjaar worden speciale activiteiten voor de jeugd voorbereid. In de ledenvergadering van oktober is het belang van educatie en erfgoed onder de aandacht gebracht. In april 2017 zal in de ledenvergadering de concrete uitwerking van de plannen gepresenteerd worden. Voor de basisschoolleerlingen staat het thema Hoornse Helden en Schurken in september 2017 op het programma.

11. Werkgroepen

Vrijwilligers algemeen.

De vaste basis van de vereniging, de inzet van de vele vrijwilligers, is groot en onmisbaar. Er blijven zich mensen aanmelden en het aantal activiteiten breidt zich uit. In het voorbereidend jaar is er met nog meer inzet gewerkt aan de realisering van de plannen.

Beheer Pakhuis.

Het beheer van het Pakhuis is zoals steeds in de vertrouwde handen van een vaste groep vrijwilligers die de winkel en het beheer van het Pakhuis regelt en ervoor zorgt dat mensen graag langs komen en een praatje komen maken. In de expositieruimte worden geregeld groepen scholieren ontvangen.

Ledenadministratie.

De ledenadministratie is verder gedigitaliseerd en dat werpt zijn vruchten af. Van de mogelijkheid tot automatische incasso wordt steeds meer gebruik gemaakt.

Documentatiecentrum

De verzameling boeken is weer uitgebreid door aankopen en schenkingen. Dankzij de documentalist Christ Stoffelen kan de collectie regelmatig worden aangevuld met zeldzame boeken al dan niet voor een zacht prijsje. Het is mogelijk via de website in de collectie te zoeken en dat vergroot de toegankelijkheid. Op de website zijn ook digitale versies van uitverkochte boeken over Hoorn te vinden.

Stadswandelingen

Ondanks het plotseling wegvallen van Gerard Beemsterboer die de coördinatie van de wandeling voor zijn rekening nam, zijn de wandelingen in 2016 gewoon doorgedaan. Allerlei mensen stonden meteen klaar om gezamenlijk alles te regelen. Er zijn naast de traditionele kinderwandeling in de zomermaanden zeven wandelingen georganiseerd, die weer veel deelnemers hebben getrokken. De drie kerstwandelingen in december in het kader van de Herberg van Hoorn met medewerking van acteurs van Op Roet trokken heel veel belangstellenden (ruim 370); de sfeer was speciaal en de glühwein ook.

Beeldbeheer

Nieuwe vrijwilligers versterken de vaste ploeg bij het verwerken van het aanwezige beeldmateriaal en de binnengekomen foto's. De afspraken met het Westfries Archief over de mogelijkheden om in samenwerking het beeldmateriaal toekomstbestendig te bewaren en goed toegankelijk te maken, zijn nog niet rond. Helaas duurt het langer dan verwacht; dat geldt ook voor de opdracht aan de firma die dat gaat regelen. Begin 2017 zullen er stappen moeten worden gezet om te zorgen dat de deelcollectie van VOH goed vindbaar, goed onderhoudbaar ontsloten kan worden via internet.

Website en facebook

De vormgeving van de website is onder de loep genomen en verbeterd om weergave op Smartphones en tablets mogelijk te maken. De inhoud is steeds up-to-date en het aantal pagina's dat is bezocht bedraagt inmiddels meer dan 629.000. Gemiddeld bezochten meer dan 1700 mensen per dag de website. Vanaf augustus is er een stijgende lijn in de bezoekersaantallen naar 3000 per dag. Favoriete onderwerpen zijn bibliotheek, nieuws, advertenties en kwartaalblad. De website is aangemeld voor de Geschiedisonline prijs.

Ook op Facebook is de groep volgers toegenomen tot ruim 1000, vergeleken met andere historische verenigingen een goede middenmoot.

Lezingen

In dit jaar zijn zes interessante lezingen voor een deel samen met andere organisaties verzorgd. Klooster Bethlehem, het gangenstelsel maar ook de Romeinen en Egypte kwamen voorbij. De recente lezingen hebben plaatsgevonden in het Foreestenhuis. Dankzij Milja van Rijswijk die de taak van Gerard Beemsterboer heeft overgenomen, is er een mooi programma geboden.

Open monumentendag

Het thema van 2016 was 'Iconen en symbolen' Beelden en tekens met een bijzondere betekenis. Na de opening met een lezing op vrijdagavond hadden op 10 september 50 panden hun deuren opengedaan om mensen de gelegenheid te bieden monumenten ook van binnen te kunnen bekijken.

Hoorn Huizen straten mensen

Een nieuw project, dat zijn naam ontleent aan het grote boek over panden in de binnenstad dat dateert uit 1982. Oud Hoorn biedt mensen de gelegenheid onderzoek te doen naar wie er vroeger in een bepaald (hun) huis heeft gewoond, wat voor beroep die mensen hadden, sinds wanneer het pand er staat, wat er daarvoor was en welke verbouwingen hebben plaatsgevonden. De leden van de werkgroep maken de mensen wegwijs in het materiaal dat bij Oud Hoorn ligt en helpen bij de eerste stappen naar het Westfries Archief. Inmiddels heeft al een aardig aantal mensen met de werkgroep contact opgenomen en leuke vondsten gedaan. En op de koop toe: het levert nieuwe leden op. Beschrijvingen van panden en bewoners worden gepubliceerd op de website.

12. Tentoonstelling

Begin 2016 was de tentoonstelling gewijd aan Tenthoff, de Hoornse rode dominee. Eind april waren er foto's te zien van de gaarkeukens in Hoorn; enkele bezoekers konden goede aanvullingen op de bijschriften geven. 'Hoorn op zijn mooist', foto's van Benno Ellerbroek toonden in speciaal licht bekende maar o zo mooie plekjes van de stad. In november werd er plaatsgemaakt voor historische plattegronden. De tentoonstellingscommissie is er weer in geslaagd heel diverse kanten van Hoorn te laten zien.

13. Ledenexcursie

Ook hiervoor hebben anderen en met name Henk Halsema de taak van Gerard Beemsterboer moeten overnemen. Deze keer vertrok de bus richting Paleis het Loo. In de prachtige tuinen met een heerlijk zonnetje verzorgen gidsen de uitleg over de geschiedenis van paleis en tuinen. Na de lunch was het tijd voor het paleis aan de binnenzijde en voor de speciale fototentoonstelling. Dat het op de terugweg regende, deed niets af aan het gevoel van een plezierige en leerzame dag.

14. Nieuwsbrief

Sinds december 2015 wordt regelmatig de digitale nieuwsbrief aan de leden gezonden. Het is een mooie en snelle manier om leden te informeren en oproepen te doen. Uit de reacties blijkt dat de nieuwsbrief goed functioneert. Specifiek voor vrijwilligers wordt wanneer daartoe aanleiding bestaat een aparte digitale brief gestuurd over zaken die voor hun van belang zijn.

15. En dat was 2016

In 2016 is het Hoorns Biografisch Woordenboek van Hoorn op de website regelmatig aangevuld met mooie beschrijvingen van bekende Horinezen, is de hoogte van de woongebouwen aan de Maelsonstraat toch hoger, wordt er hard gewerkt aan het boek Hoorn in de twintigste eeuw, zoeken we nog naar een

goede bestemming voor de Noorderkerk, blijft het Westfries Museum aan de weg timmeren, zijn nieuwe leden nog steeds welkom, zijn de gestolen schilderijen met veel enthousiasme verwelkomd, zijn we op zoek naar muren en gedichten en gaat het dagelijks werk van de vrijwilligers gewoon door.

In de loop van 2017 zal blijken of Hoorn de nominatie voor beste erfgoedgemeente kan omzetten in de prijs.

Op 12 december 1916 is door een brief van Johan Kerkmeijer in de courant van toen in feite het startsein voor de oprichting van Oud Hoorn gegeven. Daaraan heeft het dagblad van vandaag in december 2016 uitgebreid aandacht besteed en het startschot voor het jubileumjaar gelost.

Een eeuw lang actief voor Hoorns Erfgoed.